

PARTER

Sökande

1. Höganäs AB
263 83 Höganäs

2. Höganäs Hamnbyggnads AB
c/o Höganäs AB
263 83 Höganäs

3. Höganäs Sweden AB
263 83 Höganäs

Ombud för 1-3: Advokat Anna Bryngelsson samt
Biträdande juristerna Victoria Bertilsson och Elsa Axelsson
Mannheimer Swartling Advokatbyrå AB
Box 4291
203 14 Malmö

SAKEN

Ansökan om ändringstillstånd enligt miljöbalken till viss ändrad verksamhet vid Höganäsbolagens anläggning i Höganäs kommun

Anl.ID.: 31755
Avrinningsområde: 94/95 Mellan Rååån och Vegeån

DOMSLUT

Miljökonsekvensbeskrivning

Mark- och miljödomstolen godkänner den i målet ingivna miljökonsekvensbeskrivningen.

Tillstånd

Mark- och miljödomstolen lämnar, med stöd av 16 kap. 2 a § miljöbalken och med ändring av vad som tillståndsgivits genom mark- och miljödomstolens dom den 15 december 2015 i mål M 4170-13 (delvis ändrad genom Mark- och miljööverdomstolens dom den 13 oktober 2016 i mål M 316-16), Höganäs AB, Höganäs Sweden AB och Höganäs Hamnbyggnads AB för bolagens verksamhet i Höganäs kommun, tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till:

- (a) drift av en anläggning för termisk förgasning av biomassa, för tillverkning av högst 60 GWh syngas per år och högst 8 200 ton biokol per år innefattande förbränning av icke-farligt avfall med en installerad tillförd effekt om 10 MW samt kringanläggningar i form av lager,
- (b) försöks- och pilotverksamhet inom anläggningen för termisk förgasning samt
- (c) de ytterligare anpassningar och mindre ändringar som föranleds av ändringarna i (a) ovan och som redovisas i ansökan jämte bilagor.

Villkor

Mark- och miljödomstolen ändrar villkoren angående utsläppen av stoft och kväveoxider samt energiledningssystem i tillståndsbeslutet i deldom daterad den 15 december 2015 i mål nr M 4170-13 till följande lydelse.

2. Det totala utsläppet av stoft från fasta utsläppspunkter för tillverkning av metallpulver samt rökgaser från Probiostålanläggningen får som begränsningsvärde inte överstiga 15 ton per år.
5. Utsläpp av kväveoxider - angivet som NO₂ - från tunnelugnarnas rökgaser i Svampverket och från Probiostålanläggningens rökgaser får sammantaget inte överstiga 100 ton per år.

14. Verksamheten ska styras av ett certifierat energiledningssystem enligt standarden ISO 50001 eller standarder som kan komma att ersätta denna. Ledningssystemet ska innehålla rutiner för inköp och projektering av energikrävande utrustning baserat på livscykelkostnad, LCC (Life Cycle Cost). Probiostålanläggningen får exkluderas från energiledningssystemet.

Mark- och miljödomstolen förenar vidare tillståndet för den samlade verksamheten med följande ytterligare villkor.

17. I Probiostålanläggningen får följande avfallstyper tas emot och behandlas.

Typ av biomassa	Avfallskod
Restströmmar från skogsbruk, till exempel GROT (grenar, rötter & toppar) och bark	02 01 03 Växtdelar
Restströmmar från jordbruk, till exempel halm, vinklipp	
Restströmmar från sågverk, till exempel spån, spill	03 01 05 Annat spån, spill, träfaner och andra spånskivor än de som anges i 03 01 04
Restavfall från massa- och pappersbruk, till exempel bark- och träavfall	03 03 01 Bark- och träavfall
Vitt returträ / vit RT-flis / rent returträ klass I. Får endast vara berört av skärande och borrarande verktyg och inte innehålla spik, skruv, målarfärg etc	15 01 03 Träförpackningar
	17 02 01 Trä
	19 12 07 Annat trä än det som anges i 19 12 06
	20 01 38 Annat trä än det som anges i 20 01 37

Tillsynsmyndigheten får godkänna att även andra typer av avfall, med ur miljösynpunkt likvärdiga egenskaper, tas emot och behandlas.

18. Senast den 31 december året efter det första kalenderår, då Probiostålanläggningen har varit i drift i minst 4 000 timmar, ska trädamms och aska lagras i silos eller i annan sluten hantering under tak, för att undvika damning och spill. Fram till dess ska trädamms och aska lagras nederbördsskyddat.
19. Facklan i Probiostålanläggningen ska ha robusthet att fungera även vid ogynnsamt väder.
20. Åtgärder ska i skäligen utsträckning successivt vidtas för att effektivisera energianvändningen i all verksamhet som omfattas av detta tillstånd. Åtgärderna ska utgå från sökandebolagens energikartläggning som redovisar energianvändningen och hur den kan effektiviseras. En energihushållningsplan ska tas fram. I planen ska redovisas sökandebolagens arbete med energieffektivisering, bränsleval och resultatet av genomförda åtgärder. Energihushållningsplanen ska ges in till tillsynsmyndigheten vart fjärde år, eller med det intervall som tillsynsmyndigheten bestämmer. Den första energihushållningsplanen ska ges in senast den 1 juli 2025.

Av planen ska framgå vilka energihushållande åtgärder som är tekniskt möjliga att genomföra samt kostnaden och energieffektiviseringen för respektive åtgärd. Betydande mervärden till följd av genomförda åtgärder ska också framgå av planen. Det ska även anges vilka åtgärder som sökandebolagen är beredd att vidta och en motivering till varför övriga redovisade åtgärder inte kommer att vidtas.

Delegerade frågor

Mark- och miljödomstolen överlåter till tillsynsmyndigheten med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken att meddela de ytterligare skäligena villkor som kan erfordras angående

A. Godkännande av anmälan om ändrat avfallsslag enligt villkor 17.

B. Vilka åtgärder som har framtagits inom ramen för energihushållningsplanen som ska genomföras och inom vilken tid (villkor 20).

Igångsättningstid

Mark- och miljödomstolen bestämmer med stöd av 22 kap. 25 § 2 st miljöbalken den tid inom vilken den i denna dom tillståndsgivna verksamheten ska ha satts igång till två (2) år efter att domen vunnit laga kraft. Bolagen ska anmäla till tillsynsmyndigheten när tillståndet tas i anspråk.

Verkställighetsförordnande

Mark- och miljödomstolen förordnar med stöd av 22 kap. 28 § miljöbalken att detta tillstånd får tas i anspråk även om det inte vunnit laga kraft.

BAKGRUND

Höganäs (Höganäsbolagen) är en världsledande tillverkare av järn- och metallpulver. Pulvret används vid produktion av bland annat fordonskomponenter, högtemperaturlödning och elmotorer. Pulverteknologin innebär fördelar jämfört med traditionell järn- och stålframställning på så sätt att den vidare bearbetningen av pulvret till produkter är mer resurssnål och energieffektiv än traditionell gjutning, smide och metallbearbetning. Sökanden har verksamhet i 15 olika länder, och har två anläggningar i Sverige, en i Höganäs och en i Halmstad. Denna ansökan avser verksamheten i Höganäs.

Höganäs är idag beroende av fossila bränslen och insatsvaror i form av naturgas, koks och antracit i sin järn- och metallpulvertillverkning. Tillverkningen kräver hög temperatur, exakt processkontroll och hög renhet, och det har varit svårt att finna alternativ till fossila material.

2016 inledde Höganäs ett samarbete med Cortus AB, som har utvecklat en teknik för förgasning och omvandling av biomassa till syngas (syntesgas) som kan ersätta naturgasen i Höganäs anläggning. Syngas är en blandning av vätgas, kolmonoxid, koldioxid och metan. Den utgör ett förnyelsebart gasformigt bränsle som i det aktuella fallet kommer att ersätta en del av den naturgas som idag förbrukas i Höganäs ugnar. En anläggning för pilotdrift uppfördes 2018 och är nu redo att tas i kommersiell drift. Vid full produktion av syngas i anläggningen minskar Höganäs fossila koldioxidutsläpp med cirka 10 000 ton per år.

Probiostålanläggningen kan också användas för att producera biokol, som kan ersätta fossila kolbärare som antracit i Höganäs process. Därtill planeras försök med bland annat förädling av biokolen till biokoks, som i framtiden skulle kunna ersätta koks av fossilt ursprung. Insatsmaterial till processen är olika slags biomassa, främst träråvara, till exempel trädrester från skogsbruk.

TIDIGARE BESLUT

Verksamheten i Höganäs bedrivs med stöd av ett tillstånd meddelat av mark- och miljödomstolen vid Växjö Tingsrätt den 15 december 2015 i mål M 4170-13. Efter överklagande ändrade Mark- och miljööverdomstolen ett av villkoren (gällande transporter) genom dom den 13 oktober 2016 i mål M 316-16.

Förevarande ansökan avser permanent drift i kommersiell skala av en anläggning som hittills drivits i pilotskala. Anläggningen kallas Probiostålanläggningen. Höganäs anmälde uppförandet till tillsynsmyndigheten (länsstyrelsen) år 2016. År 2022 anmälde Höganäs att pilotdriften inleddes och skulle pågå till mars 2024.

ANSÖKAN

Yrkanden

Höganäs AB, Höganäs Hamnbyggnads AB och Höganäs Sweden AB (hädanefter "Höganäs" eller "bolagen") yrkar att mark- och miljödomstolen med ändring av vad som tillståndsgivits genom mark- och miljödomstolens dom den 15 december 2015 i mål M 4170-13 (delvis ändrad genom Mark- och miljööverdomstolens dom den 13 oktober 2016 i mål M 316-16) för bolagens anläggning i Höganäs kommun, meddelar tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till:

- (a) drift av en anläggning för termisk förgasning av biomassa, för tillverkning av högst 60 GWh syngas per år och högst 8 200 ton biokol per år innefattande förbränning av icke-farligt avfall med en installerad tillförd effekt om 10 MW, samt kringanläggningar i form av lager;
- (b) försöks- och pilotverksamhet inom anläggningen för termisk förgasning samt
- (c) de ytterligare anpassningar och mindre ändringar som föranleds av ändringarna i (a) ovan och som redovisas i ansökan jämte bilagor.

Höganäs yrkar vidare att mark- och miljödomstolen

- (a) föreskriver de villkor för verksamheten som Höganäs föreslår nedan;

- (b) med stöd av 22 kap. 28 § miljöbalken bestämmer att ändringstillståndet får tas i anspråk även om tillståndsdomen inte har vunnit laga kraft (verkställighetsförordnande); samt
- (c) godkänner miljökonsekvensbeskrivningen,

Förslag till villkor

Sammanfattningsvis föreslår Höganäs att befintliga gällande villkor 2, 5 och 14 justeras med anledning av den ansökta ändringen.

- 2. Det totala utsläppet av stoff från fasta utsläppspunkter för tillverkning av metallpulver *samt rökgaser från Probiostålanläggningen* får som begränsningsvärde inte överstiga 15 ton per år.
- 5. Utsläpp av kväveoxider - angivet som NO₂ - från tunnelugnarnas rökgaser i Svampverket *och från Probiostålanläggningens rökgaser* får *sammantaget* inte överstiga 100 ton per år.
- 14. Verksamheten ska styras av ett certifierat energiledningssystem enligt ISO 50001 eller standarder som kan komma att ersätta denna. Ledningssystemet ska innehålla rutiner för inköp och projektering av energikrävande utrustning baserat på livscykelkostnad, LCC, (Life Cycle Cost). *Probiostålanläggningen får exkluderas från energiledningssystemet.*

Höganäs godtar länsstyrelsens förslag till villkor, LST 3, dock med en annan tidsram:

Senast den 31 december året efter det första kalenderår, då Probiostålanläggningen har varit i drift i minst 4 000 timmar, ska trädam och aska lagras i silos eller i annan sluten hantering under tak, för att undvika damning och spill.

Avslutningsvis godtar bolagen att det anges i villkor vilka avfallstyper som får behandlas i Probiostålanläggningen. Bolagen föreslår följande.

I Probiostålanläggningen får följande avfallstyper tas emot och behandlas.

Typ av biomassa	Avfallskod
Restströmmar från skogsbruk, till exempel GRÖT (grenar, rötter & toppar) och bark	02 01 03 Växtdelar
Restströmmar från jordbruk, till exempel halm, vinklapp	
Restströmmar från sågverk, till exempel spån, spill	03 01 05 Annat spån, spill, trä faner och andra spånskivor än de som anges i 03 01 04
Restavfall från massa- och pappersbruk, till exempel bark- och träavfall	03 03 01 Bark- och träavfall
Vitt returträ / vit RT-flis / rent returträ klass I. Får endast vara berört av skär- rande och borrarande verktyg och inte in- nehålla spik, skruv, målarfärg etc	15 01 03 Träförpackningar
	17 02 01 Trä
	19 12 07 Annat trä än det som anges i 19 12 06
	20 01 38 Annat trä än det som anges i 20 01 37

Tillsynsmyndigheten får godkänna att även andra typer av avfall, med ur miljösynpunkt likvärdiga egenskaper, tas emot och behandlas.

Omgivningsförhållanden

Verksamheten bedrivs på fastigheten Svampen 1 i Höganäs kommun. Probiostålanläggningen ligger inne på befintligt verksamhetsområde. Området är detaljplanelagt för industriändamål.

Både området öster och norr om verksamhetsområdet utgörs av bostadsområden. Närmaste bostad ligger cirka 300 meter öster om Probiostålanläggningen. I omgivningarna finns ett antal utpekade riksintresseområden, bland annat för friluftsliv och kulturmiljövård. Västerut i havet finns Natura 2000-området Nordvästra Skånes

havsområde. En kilometer sydost om Probiostålanläggningen ligger ett naturreservat. I närheten av verksamhetsområdet ligger ytvattenförekomsten Norra Öresunds kustvattenförekomst. Verksamhetsområdet ligger inom grundvattenförekomsten Helsingborgssandstenen.

Verksamhetsbeskrivning

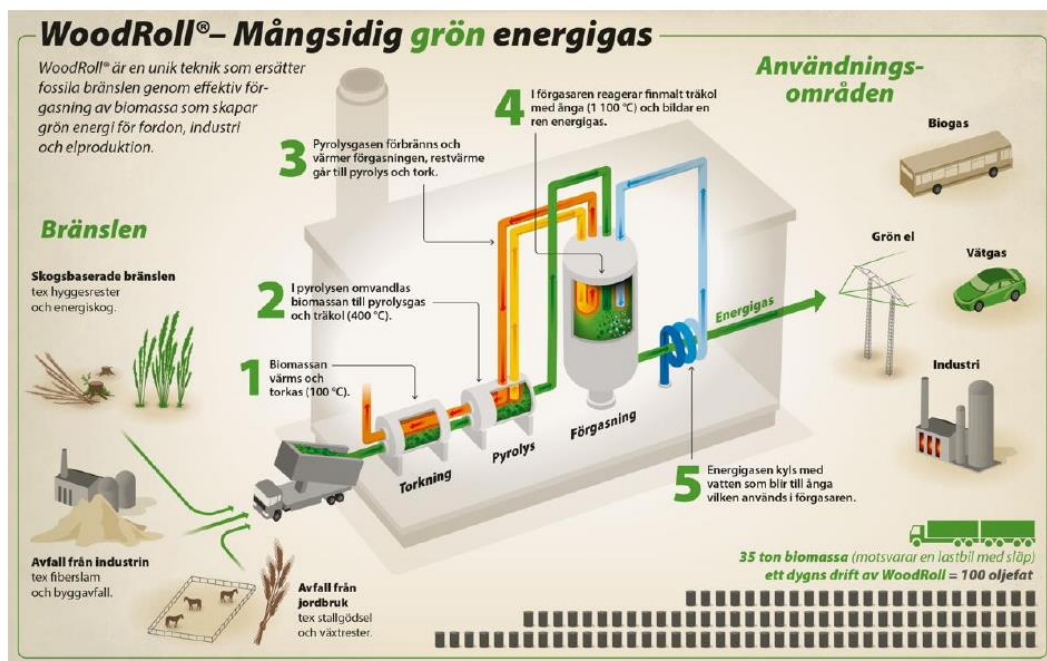
Höganäs produktionsprocess

Höganäs tillverkar metallpulver genom reduktion av järnslig till järn. Som reduktionsmedel används en blandning av koks, antracit och kalk. Tillverkningen sker huvudsakligen vid de fyra anläggningarna Svampverket, Pulverket samt verken för Distaloy och Astaloy. De två sistnämnda är namnen på två grupper av legerade pulver. Beroende på vad som ska tillverkas processas pulvret genom bland annat värmebehandling, siktning och krossning.

I verksamheten används naturgas som bränsle i produktionsugnarna och, i mindre utsträckning, som råvara för vätgastillverkning. Den syngas som produceras i Probiostålanläggningen kommer att ersätta en del av naturgasen. Biokolen från Probiostålanläggningen planeras kunna ersätta fossila kolbärare i Svampverket, t.ex. reduktionsmedlet antracit. De fossila koldioxidutsläppen från antraciten ersätts då av biogena.

Ansökt ändring

De tre huvudstegen i Probiostålanläggningen är torkning av biomassa, pyrolys och förgasning. I korthet ser processen ut som följer. Se även Figur 10 nedan.

Figur 10. Schematisk bild över den tekniska processen (WoodRoll®) i Probiostålanläggningen. (Cortus Engineering AB)

Biomassa matas in till en tork där fukt drivs ut genom indirekt värmning med rökgaser vilket ger en torr biomassa. Den torra biomassan förs in i pyrolysen där den hettas upp i en syrefri miljö. Då bildas pyrolysgas och träkol (biokol). Pyrolysgasen används för att värma tork, pyrolysen och förgasaren. Biokolen mals till ett pulver och förs till förgasaren där det genom reaktion med vattenånga bildar syngas. Syngasen består av vätgas, kolmonoxid, koldioxid och metan. Genom filtrering avskiljs askpartiklar från syngasen, varefter gasen kyls, trycksätts och luktsätts innan den levereras till industriområdets interna gasnät.

I stället för att mala och tillverka syngas av biokolen kan biokolen plockas ur processen och t.ex. användas som ersättning för fossilt processkol i Höganäs verksamhet. Att innan förgasning avskilja biokolen är dessutom en nödvändighet under den månad på året som ångsystemet genomgår säkerhets- och underhållsarbeten, eftersom tillverkning av syngas då inte är möjlig.

Beräknad förbrukning av biomassa uppgår till cirka 30 000 ton per år. Biomassan kan utgöras av flera olika material beroende på tillgång. Avfallsklassad biomassa kan komma att användas, dock inget farligt avfall. Biomassan bedöms huvudsakligen anlända med lastbil.

Naturgas kommer att användas i begränsad omfattning vid uppstart och nedstängning av processerna. Vattenförbrukningen i Probiostålanläggningen uppgår vid full produktion till cirka 20 000 m³ per år. Processen kräver rent vatten, varför kommunalt vatten (dricksvatten) används.

Biomassan lagras under nederbördsskydd. Lagret innehåller maximalt ca 1 000 m³ biomassa. Omsättningstiden av all biomassa i lagret är 8 - 10 dygn vid full drift. I den mån energibärande partiklar (aska) inte kan användas som bränsle hanteras de som avfall. En silo för lagring av aska inför avhämtning kan komma att uppföras (lagringsvolymen kommer med stor marginal understiga 50 ton, jfr 29 kap. 56 § miljöprövningsförordningen). Vid Probiostålanläggningen finns även en tank för lagring av kvävgas som rymmer 21 ton. Överskott av trädamm och aska lämnas i dagsläget som avfall till externa mottagare, men ambitionen är att i möjligaste mån avsätta dem som råvaror. Det gäller även biokol om detta under någon period inte kan nyttiggöras inom ramen för den egna produktionen. Om producerad biokol inte kan användas internt inom Höganäs verksamhet kommer ett mindre lager av biokol i storsäckar att hållas för leverans till externa aktörer. Uppskattningsvis kommer den lagerhållna mängden att uppgå till maximalt ca 45 ton.

Den rena syngasen trycksätts och luktsätts innan den levereras till industriområdets interna gasnät. Systemet består av två kompressorer, en mindre bufferttank, odöriseringsenhet samt fasta rörinstallationer mot Svampverket.

Leverans till det interna gasnätet sker genom rörledning. In- och utgående materialflöden för syngasen är desamma.

Fackling

Syftet med facklan är förbränning av syngas i följande situationer: kontrollerad fackling vid uppstart och stängning av förgasaren innan och efter leverans till industriområdets interna gasnät, förbränning för tryckhållning i förgasaren, samt förbränning av eventuellt överskott av syngas om produktionen överstiger den mängd som det interna gasnätet kan ta emot. Vid nödfall kan även pyrolysgas förbrännas i facklan. Vid normal kontinuerlig drift med leverans till det interna gasnätet kommer inte någon fackling att ske.

En mindre mängd naturgas förbrukas i de så kallade pilotbrännarna i facklan. Naturgasen kan komma att helt eller delvis bytas ut mot biogas. Pilotbrännarna har en kontinuerlig låga och finns för att säkerställa att den syngas som tillförs facklan används och inte släpps ut oförbränd till atmosfären.

Förbränning av pyrolysgas

Förbränning av pyrolysgas sker i pyrolysgasugnen. Rökgaserna från ugnen leds till två olika blandningskammare för rökgaser, en för torken och en för pyrolysen. Till dessa blandningskammare leds också rökgaser från förgasaren. Blandning av rökgaser från olika processteg görs dels för att optimera energiåtervinningen i anläggningen, dels för temperaturstyrning av tork och pyrolys.

Utgående rökgaser tillförs Svampverkets rökgasrening.

I ugnen kommer också kondensatvatten (s.k. syngaskondensat) från gasreningsystemet för syngas att omsättas. Förbränningen i pyrolysgasugnen kräver vattentillförsel som en del av styrningen av temperaturen hos förbränningen och rökgaserna. Ytterligare positiva effekter av att tillföra syngaskondensatet är att:

- Fukten ökar rökgasernas värmebärande förmåga.
- Innehållet av ammoniak i syngaskondensatet medför en reduktion av NO_x i rökgaserna från pyrolysgasugnen.

- Syngaskondensatets innehåll av vätecyanid, svavelväte och kolmonoxid destrueras samtidigt som hantering och lagring minimeras, vilket minskar därmed förknippade risker.
- Jämfört med alternativet att tillföra stadsvatten och nyproducerad ammoniak så minskar även resursförbrukningen genom denna lösning.

Resursförbrukning

Tabell 2. Förbrukningar vid maximal produktion av syngas (7,5 MW).

Material och media	Per år ¹
Biomassa	28 000 ton
Kommunalt vatten ²	31 000 m ³
Naturgas ³	220 ton
Kvävgas	450 ton
Tryckluft	6 000 ton
Kyleffekt ⁴	15 500 MWh
El	3 100 MWh
¹ Beräknat på 335 driftsdygn per år med gasproduktion motsvarande 7,5 MW. Övrig tid är ångsystemet (och därmed förgasaren) avstängt för lagstadgade säkerhets- och underhållsarbeten. Under denna tid kommer biokolsproduktionen att fortgå, se separata tabell.	
² Inkluderar förbrukningen i både vattenbehandlingen (0) och ångsystemet (2.3.3).	
³ Naturgas används i pilotlågorna i facklan. Kan bytas ut mot biogas.	
⁴ Den energimängd som kylvattensystemet (2.3.4) för bort från anläggningen med förbrukning av el (fläktar i friluftskylaren) och stadsvatten inräknat i ovanstående poster.	

Tabell 3. Förbrukningar vid produktion av biokol utan förgasning.

Material och media	Per år ¹
Biomassa	2 500 ton
Kommunalt vatten	1 600 m ³
Naturgas ^t	20 ton
Kvävgas	40 ton
Tryckluft	0 ton
Kylvatten	940 MWh
El	220 MWh

¹Beräknat på 30 driftsdygn per år med produktion av biokol utan förgasning. Vid längre produktionsperioder utan förgasning ökar dessa förbrukningar proportionerligt.

²Naturgas används i pilotlågorna i facklan samt vid uppstart och nedstängning av pyrolysen. Naturgasen kan bytas ut mot biogas.

Biomassa

I nuläget används stamvedsflis som råvara men det kan bli aktuellt med andra typer av biomassa, se Tabell 9. Samtliga typer av biomassa kan användas var för sig eller i valfria blandningsförhållanden beroende på tillgång och funktion i processerna. Den totala maximala årliga mängden biomassa är 31 000 ton (baserat på 40 % fukthalt och 3 % askhalt). Som anges i tabellen nedan klassificeras ett antal träråvaror som avfall. Inget farligt avfall kommer att användas som råvara i anläggningen.

Tabell 9. Typer av biomassa som kan komma att användas samt tillhörande avfallskoder.

Typ av biomassa	Avfallskoder	
Stamvedsflis	Ingen	Ingen
Energiskog, till exempel Salix	Ingen	Ingen
Restströmmar från skogsbruk, till exempel GROT (grenar, rötter & toppar) och bark	02 Avfall från jordbruk, trädgårdsnäring, vattenbruk, skogsbruk, jakt och fiske samt från bearbetning och beredning av livsmedel	02 01 03 Växtdelar
Restströmmar från jordbruk, till exempel halm, vinklipp		
Restströmmar från sågverk, till exempel spån, spill	03 Avfall från träförädling och tillverkning av plattor och möbler, pappersmassa, papper och papp	03 01 05 Annat spån, spill, trä och faner och andra spånskivor än de som anges i 03 01 04
Restavfall från massa- och pappersbruk, till exempel bark- och träavfall		03 03 01 Bark- och träavfall
Vitt returträ / vit RT-flis / rent returträ klass I.	15 Förpackningsavfall	15 01 03 Träförpackningar

Får endast vara berört av skärande och borrande verktyg och inte innehålla spik, skruv, målarfärg etc	17 Bygg- och rivningsavfall	17 02 01 Trä
	19 Avfall från avfallshanteringsanlägg-	19 12 07 Annat trä än det som anges i 19 12 06
	20 Kommunalt avfall	20 01 38 Annat trä än det som anges i 20 01 37

Tabell 9 i MKB är inte en uttömmande lista på vilket bränsle som kan komma att användas. De fraktioner som redovisas är de sannolikt dominerande, men även annan slags biomassa kan komma att användas. Biomassan kan vara sådan som klassificeras som (icke-farligt) avfall. Höganäs kommer bara att använda avfallsfraktioner som anges i 17 § förordningen om förbränning av avfall (FFA), och som således faller utanför förordningens tillämpningsområde. Genom dessa preciseringar anser Höganäs är kravet i 22 kap. 25 a § miljöbalken att ett tillstånd att behandla avfall ska innehålla uppgifter om avfallstyper är uppfyllt. Kategorierna av avfall är preciserade på ett sådant sätt att det är möjligt att avgöra vilka villkor som ska gälla för tillståndet (jfr prop. 2010/11:125 s. 40). Det finns ingen miljönytta i att begränsa kategorierna ytterligare.

Miljökonsekvenser

Bolagen har bedömt att verksamheten kan komma att medföra betydande miljöpåverkan och har genomfört en specifik miljöbedömning med avgränsningssamråd.

De konsekvenser som redovisas baseras på att syngas produceras 11 av 12 månader om året och att biokol produceras under resterande del av året, vilket är den mest sannolika fördelningen. Några ytterligare miljökonsekvenser bedöms inte uppstå om biokol tillverkas i större utsträckning än så. Sammanfattningsvis framgår följande av MKB.

Ansökt ändring bedöms medföra visst ökat utsläpp till luft i form av bland annat stoft och kväveoxider. De rökgaser som uppstår i Probiostålanläggningen kommer

att ledas genom ett befintligt textilt filter och renas innan det släpps ut till atmosfären. Ökningen av utsläpp till luft är mycket liten och nuvarande villkor för utsläpp till luft kommer fortsatt att innehållas med god marginal.

Processen i Probiostålanläggningen och de ökade transportererna till följd av denna ger upphov till en viss ökad bullernivå jämfört med den befintliga verksamheten. Nu gällande bullervillkor kommer dock fortsatt att efterlevas. Ansökt ändring kommer också att medföra viss ökad transport i och utanför verksamhetsområdet. Bullertillskottet av detta bedöms bli helt marginellt då antalet transportrörelser till och från Probiostålanläggningen kommer att utgöra en mycket liten andel av det totala antalet transporter som belastar närliggande vägar.

Ansökt ändring av verksamheten kommer att ge upphov till utsläpp till vatten i form av torkkondensat, ångkondensat, sanitärt vatten och dagvatten från hårdgjorda ytor. Ångkondensatet och dagvatten från hårdgjorda ytor leds till dagvattennätet och vidare till recipienten Öresund. Torkkondensat och sanitärt vatten leds till kommunens avloppsreningsverk. Sammantaget bedöms tillskott och utsläpp av vatten till recipient medföra försumbara effekter och konsekvenser.

Den befintliga verksamheten omfattas av den högre kravnivån i lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (Sevesolagen). Den ansökta ändringen kommer inte att väsentligen påverka den totala riskbildningen för allvarliga kemikalieolyckor. Höganäs säkerhetsrapport har uppdaterats och omfattar nu även Probiostålanläggningen.

Sammantaget bedöms ansökt ändring ge upphov till små miljöeffekter lokalt och positiva effekter vad gäller minskade fossila koldioxidutsläpp.

IED-frågor

Probiostålanläggningen omfattas inte i sig av industriutsläppsförordningen. Höganäs samlade verksamhet utgör emellertid en IED-anläggning och omfattas av BAT-

slutsatser för järn- och ståltillverkning. Inga BAT-AEL är tillämpliga på verksamheten. Nu ansökt ändring påverkar inte uppfyllandet av de BAT-slutsatser som är tillämpliga på verksamheten och Probiostålanläggningen är i sig förenlig med BAT-slutsatserna.

Villkorsdiskussion

För Höganäs verksamhet gäller 16 slutliga villkor och en provisorisk föreskrift. Flera av villkoren har inget samband med den ansökta ändringen. Huvudregeln vid prövning genom ändringstillstånd är att villkorsprövningen är begränsad till vad som prövas, dvs. de aktuella ändringarna och villkor som hänger samman med dem. Den nu ansökta ändringen kan i stort sett bedrivas inom ramen för de villkor som gäller för verksamheten. Höganäs föreslår justeringar i tre av de befintliga villkoren och bedömer inte att någon ytterligare reglering är motiverad.

Utsläpp till luft

Probiostålanläggningen ger huvudsakligen upphov till utsläpp av stoft, kväveoxider och svaveldioxid. Rökgaserna kommer att ledas till Svampverkets textilfilter och utsläppen från Probiostålanläggningen kommer att övervakas och rapporteras tillsammans med utsläppen från det filtret.

Utsläppen av **stoff** ryms inom nuvarande två villkor för utsläpp av luft (villkor 2 och 3), även vid full produktion enligt nu gällande tillstånd. I villkor 3 bedöms inga ändringar krävas för att villkoret ska omfatta även utsläppen från Probiostålanläggningen, men i villkor 2 krävs ett tillägg. (Se förslag till villkor.)

Vad gäller **kväveoxider** regleras detta idag genom villkor 4 och 5. Höganäs bedömer inte att någon ytterligare reglering är nödvändig. I villkor 4 bedöms inga ändringar krävas för att villkoret ska omfatta även utsläppen från Probiostålanläggningen, men i villkor 5 krävs ett tillägg. (Se förslag till villkor)

Utsläpp av **svaveloxider** från Probiostålanläggningen kommer inte att omfattas av något befintligt villkor. Dessa utsläpp är så små att någon villkorsreglering inte heller är motiverad (beräknad mängd är ca 200 kg per år). Det gäller även VOC där utsläppet beräknas till 21 gram per år.

Det bedöms inte uppstå någon **luktolägenhet** som kräver särskild villkorsreglering. Om olägenhet skulle uppstå kan detta hanteras inom ramen för den ordinarie tillsynen.

Utsläpp till vatten

Den ansökta verksamheten ger inte upphov till några utsläpp till vatten av betydelse. Torkkondensatet leds till det kommunala reningsverket och utsläppen regleras genom dess tillstånd. Ångkondensatet leds till dagvattennätet och utgör en försumbar del av den totala dagvattenmängden från verksamhetsområdet. Provtagning av ångkondensatet visar att det klarar Helsingborgs stads riktvärden för utsläpp till dagvatten, vilka har använts som jämförelsevärden. Någon särskild villkorsreglering är inte motiverad.

Buller

Den ansökta verksamheten innebär tillkommande bullerkällor från processen vid Probiostålanläggningen samt transporter till och från denna. Nuvarande villkor 9 om verksamhetsbuller kommer fortsatt att kunna efterlevas. Såvitt avser trafikbuller är det fråga om ett tillskott av ett fåtal lastbilar per dygn på vägar som redan är relativt hårt belastade av tung trafik, och det finns inte behov av någon särskild villkorsreglering.

Energi

Enligt nuvarande villkor 14 ska verksamheten styras av ett certifierat energiledningssystem enligt standarden ISO 50001. Det har inte varit möjligt för Höganäs att inkludera Probiostålanläggningen i sin certifiering eftersom den har drivits i samverkan med utvecklaren Cortus AB. Probiostålanläggningen och dess teknik är emellertid utformad för att uppnå hög energieffektivitet och anläggningen omfattas

av energieffektiviseringsarbetet även om den formellt inte ingår i energiledningssystemet. Eftersom det är fråga om en mycket liten anläggningsdel, som dessutom i sig är ett led i energiarbetet (utfasning av fossila bränslen), bedömer Höganäs att det är godtagbart att Probiostålanläggningen exkluderas från villkor 14. (Se förslag till villkor)

Tillåtlighet

Att verksamheten som helhet är tillåtlig har avgjorts genom prövningen av grundtillståndet. Den nu ansökta ändringen är av begränsad omfattning. Ändringen vidtas i syfte att minska Höganäs beroende av naturgas och fossilt processkol. Det innebär ingen egentlig produktionsökning och sker inne på verksamhetsområdet i den redan uppförda Probiostålanläggningen. Ändringen bedöms inte medföra några olägenheter av betydelse för miljön utöver vad som redan har prövats inom ramen för tidigare tillståndsprövning.

Villkoren för verksamheten kommer i stort sett vara desamma och ändringen medför inte någon förändring i det sätt på vilket bolagen iakttar de allmänna hänsynsreglerna inom verksamheten.

Såvitt avser den nu ansökta verksamheten kan följande anföras om bestämmelserna i 2 kap. 2–7 §§ miljöbalken.

Bolagen har stor kunskap och erfarenhet av driften av verksamheten i Höganäs och dess risker och påverkan på hälsa och miljö. Den nu ansökta ändringen bedrivs för närvarande i pilotskala och processen är därför beprövad. Någon annan lokalisering av Probiostålanläggningen är inte aktuell eftersom den redan är uppförd och i drift i pilotskala. Den är därtill beroende av att vara placerad i anslutning till Höganäs övriga verksamhet och processer eftersom syngasen i sökt verksamhet ska levereras till övriga anläggningar inom verksamhetsområdet.

Inom ramen för arbetet med denna ansökan inklusive MKB har extern expertis anlätats för att bedöma verksamhetens miljökonsekvenser. Höganäs har på det sättet

tillägnat sig erforderlig kunskap om den planerade verksamheten och dess miljö- och hälsopåverkan.

Sammanfattningsvis uppfyller den ansökta ändringen miljöbalkens allmänna hänsynsregler och är tillåtlig.

Väster om Probiostålanläggningen ligger ett område av riksintresse för friluftsliv. Ansökt ändring kommer inte att påtagligt skada eller försvåra utnyttjandet av detta eller något annat utpekad riksintresse. Verksamheten är därför tillåtlig i förhållande till 3–4 kap. miljöbalken.

Verksamheten bedöms inte bidra till att uppnåendet av någon miljö kvalitetsnorm för vatten eller luft äventyras, eller att statusen hos någon kvalitetsfaktor försämrats på ett otillåtet sätt. Därmed utgör inte 5 kap. miljöbalken hinder för ansökt ändring av verksamheten.

Verksamheten riskerar inte att skada naturmiljön inom Natura 2000-området Nordvästra Skånes havsområde eller närliggande naturreservat. Verksamheten är således tillåtlig i förhållande till 7 och 8 kap. miljöbalken.

Verkställighetsförordnande

Höganäs har yrkat att mark- och miljödomstolen ska förordna att det ansökta tillståndet får tas i anspråk innan det har vunnit laga kraft.

Av praxis (NJA 2012 s. 623) följer beträffande verkställighetsförordnande att verksamhetsutövarens intresse med viss marginal måste väga tyngre än de intressen som talar för att tillståndet ska få tas i anspråk först när det vunnit laga kraft. Härvid ska särskild hänsyn tas till om irreversibla skador på miljön kan uppstå om tillståndet tas i anspråk omedelbart samt om målet rymmer någon rättsfråga som det kan vara av vikt för ledningen av rättstillämpningen att få belyst i högre instans.

Den nu ansökta ändringen genomförs i syfte att minska Höganäs beroende av fossil naturgas och fossilt processkol. Det föreligger inte något allmänt eller enskilt motstående intresse mot den ansökta verksamhetens tillåtlighet. Tvärtom är det angeläget ur allmän synpunkt att den ansökta ändringen genomförs så snart som möjligt. Det allmänna miljöintresset sammanfaller med Höganäs enskilda intresse att minska sin verksamhets användning av fossila bränslen.

Höganäs har inte kunnat identifiera någon särskild rättsfråga som kan vara av vikt för ledningen av rättstillämpningen att få belyst i högre instans.

Sammantaget anser Höganäs att det föreligger skäl för domstolen att förordna att det blivande tillståndet får tas i anspråk omedelbart utan hinder av att det inte har vunnit laga kraft.

INKOMNA YTTRANDEN

Havs- och vattenmyndigheten har avstått från att yttra sig i målet.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap hade för tydlighets skull gärna sett ett samlat resonemang gällande de tillkommande riskerna med Probiostålanläggningen. Myndigheten anser att det är av stor betydelse att förorenat släckvatten samlas upp och omhändertas. Då Probiostålanläggningen inte ingår i nuvarande släckvattenutredning är det viktigt att den inkorporeras i det arbete som pågår avseende släckvattenhantering och tas med i en reviderad utredning.

Länsstyrelsen i Skåne län tillstyrker ansökan och anför bl.a. följande. Länsstyrelsen anser att säkerhetsrapporten fortfarande är i behov av förbättringar men att den innehåller det som krävs för att ansökan om ändringstillstånd ska kunna tillstyrkas. Fortsatta förbättringar av säkerhetsrapporten kommer att hanteras i Sevesotillsynen av bolagens verksamhet.

Länsstyrelsen har dock noterat att följande riskreducerande åtgärder nämns i ansökan. Dessa åtgärder är särskilt väsentliga för den planerade verksamheten och länsstyrelsen anser att de omfattas av det allmänna villkoret:

- De nya gastankar som Höganäs ämnar installera förses med sprinkler. Detta innebär att tankarna kyls vid aktivering vilket reducerar extern värmepåverkan och minskar risken att en extern brand leder till skador.
- För att lindra konsekvenserna av en explosion ska tryckavlastning konstrueras så att lock inte flyger iväg och orsakar ytterligare skada genom att dessa fästs med kedjor.
- Kvävgas ska finnas tillgänglig för att automatiskt eller manuellt kunna inertera processdelar.
- Automatiska brandlarm och gaslarm samt manuellt och automatiskt aktiverbara varningssystem ska finnas tillgängliga.

Bolagen har redigerat tabellen över avfallstyper och kan acceptera den som villkor. Länsstyrelsen vidhåller att avfallstyperna i tabellen ska ingå i ramen för ändrings-tillståndet och anser inte att tillsynsmyndigheten ska kunna godkänna att även andra typer av avfall tas emot och behandlas. Mark- och miljödomstolen har under flera års tid reglerat avfallstyper som får behandlas i ramen för tillstånd och inte medgivit att tillsynsmyndigheten ska kunna godkänna att andra avfallstyper får behandlas. Länsstyrelsen anser inte att det i denna prövning finns särskilda skäl för att frångå denna reglering. Den dom som bolagen hänvisar till, M 513-23, utgör ett avsteg från mark- och miljödomstolens praxis i denna fråga.

Länsstyrelsen anser att det finns brister i bolagens säkerhetsrapport och hanteringen av risker. Kompletteringen av handlingarna hanterar i stort sett inte riskerna med brand, explosion och utsläpp av syngas. Säkerhetsrapporten har endast kompletterats med ett scenario som inte berör syngasen trots att det är ett nytt farligt ämne man avser att hantera över 3 ton av.

Det tycks som om bolagen rensar bort för många scenarier med hänvisning till att det inte är en allvarlig kemikalieolycka. Länsstyrelsen vill påminna om att definitionen för en allvarlig kemikalieolycka är bred enligt 2 § lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor:

Allvarlig kemikalieolycka: olycka med ett eller flera farliga ämnen inblandade, t.ex. utsläpp, brand eller en explosion, som orsakas av okontrollerade händelseförlopp i samband med driften vid en verksamhet som omfattas av denna lag, och som medför omedelbar eller fördröjd, allvarlig fara för människors hälsa eller miljön, inom eller utanför verksamheten.

Okontrollerade händelseförlopp innebär att verksamhetsutövaren i säkerhetsrapporten även behöver beakta händelser där säkerhetssystem inte fungerar som avsett samt beakta scenarier där allvarlig fara endast finns för människor inom verksamheten. Exempelvis bedömer länsstyrelsen okontrollerade utsläpp av syngas med eller utan efterföljande antändning samt explosion vid högtryckslagret som potentiella allvarliga kemikalieolyckor.

Det är också fortsatt svårt att bilda sig en tydlig uppfattning om vilka åtgärder som bolagen åtar sig, förutom de redan införda åtgärder och barriärer som ingår i analyserna och matriserna. Länsstyrelsen saknar bland annat ett åtagande avseende begränsning av flisstackarnas maximala utbredning. Det framgår inte om de geometrier som analyserats (från 2024) är de som kommer att behövas vid fullt utnyttjat tillstånd. Mot avsaknad av den informationen anser länsstyrelsen att befintlig lagringsgeometri, som har bedömts i riskanalysen, omfattas av det allmänna villkoret.

Villkorsförslag

LST 1: Skulle för omgivningen besvärande damning eller lukt förekomma till följd av verksamheten i Probiostålanläggningen ska bolagen vidta åtgärder så att olägenheten upphör.

Länsstyrelsen vidhåller föreslaget villkor Lst 1 och delegation D 1 avseende olägenheter på grund av lukt och damning. Bolagen anger att frågan om damning prövades då bolagen erhöll grundtillståndet och att domstolen då angav att det saknades ytterligare åtgärder som kunde vidtas. Detta ändringstillstånd avser en ny och avgränsad del av bolagens verksamhet, och eftersom bolagen ansökt om ändringstillstånd ska den tillkommande verksamheten prövas för sig.

Bolagen avser att hantera trädamn och aska i storsäckar utomhus tills en silo blir iordningställd, och bolagen har också nämnt åtgärder som skulle kunna vidtas om det skulle uppkomma luktolägenheter. Länsstyrelsen anser mot bakgrund av bolagens beskrivning av den tillkommande verksamheten att det finns skäl att föreskriva villkor för att undvika olägenhet för omgivningen.

Bolagen anger i sitt bemötande att man inte kan godta att villkoret anger att olägenheten ska upphöra, utan att det bör anges att skäligen åtgärder ska vidtas för att motverka olägenheten. Det är dock skillnad på vad som klassas som en olägenhet och vad som bara är en störning och länsstyrelsen anser att olägenheter som inte åtgärdas inte ska förekomma från tillståndsprövade verksamheter. Skälighetsprincipen enligt 2 kap. 7 § miljöbalken finns alltid med vid tillsynsmyndighetens bedömning och behöver därmed inte anges i villkorstexten.

LST 2. ~~Pilotbrännarna i Probiostålanläggningens fackla ska ha en kontinuerlig låga för att säkerställa att den gas som tillförs facklan antänds och inte släpps ut oförbränd till atmosfären. Facklan ska ha en robusthet för att fungera även vid ogynnsamt väder.~~

Bolagen har i sitt bemötande redovisat att facklan tänds på högst några sekunder, och att en kontinuerlig låga med utsläpp av koldioxid därmed inte är motiverad. Mot bakgrund av detta förtydligande kan den första meningen i villkorsförslag Lst 2 strykas. Däremot anser länsstyrelsen att facklan ska fungera även vid ogynnsamt väder och att detta bör regleras i villkor enligt Lst 2.

LST 3. Senast två år efter att ändringstillståndet fått laga kraft ska bolagen lagra trädamms och aska i silos eller ha iordningställt annan sluten hantering under tak för att undvika damning och spill.

Bolagen har föreslagit en alternativ formulering av villkor Lst 3.

Denna formulering skulle innebära att trädamms och aska får lagras i säckar utomhus utan tak i över ett år efter att Probiostålanläggningen har varit i drift i minst 4 000 timmar under ett kalenderår. Länsstyrelsen anser att detta förslag dels är svårt att kontrollera genom tillsyn och dels innebär att en silo eller sluten lagring under tak aldrig skulle behöva iordningställas om driften aldrig överskrider 4 000 timmar under ett kalenderår. Länsstyrelsen anser att det är rimligt och motiverat att hantera och förvara askor och trädamms på ett bättre sätt än i storsäckar utomhus och vidhåller förslaget till villkor Lst 3.

LST 4. Släckvatten som uppkommer på anläggningen ska samlas in, lagras separat från annat vatten och kontrolleras i avvaktan på slutligt omhändertagande.

Bolagen anger att något släckvattenvillkor inte föreskrevs i grundtillståndet från 2015 och att det inte är ändamålsenligt att reglera släckvatten från bara en anläggningsdel. Man anger också att man sedan flera år arbetar med en släckvattenplan och att arbetet sker utifrån en indelning av verksamhetsområdet uppdelat i sektioner. Bolagen skriver att den släckvattenvolym som kan uppstå vid Probiostålanläggningen är väsentligen mindre än den volym som är dimensionerande för sektionen och att släckvattnet således kommer att kunna samlas upp och tas om hand.

I de tillståndsprovningar som genomförts under senare år är det vanligt att någon form av villkor föreskrivs för hantering av släckvatten för att säkerställa att det kan samlas upp och omhändertas så att det inte riskerar att förorena mark och vatten. Länsstyrelsen ser inte något särskilt hinder mot att föreskriva ett sådant villkor för den anläggningsdel som provas i detta ändringstillstånd, och bolagen har också angivit att släckvatten från Probiostålanläggningen kan samlas upp och omhändertas. Länsstyrelsen vidhåller därför villkorsförslag Lst 4.

LST U1 förslag till utredningsvillkor.

Bolagen ska utreda bästa möjliga reningsteknik för att torkgaskondensatet i första hand ska kunna släppas till dagvattennätet och i andra hand till spillvattennätet. Utredningen ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten. Utredning och förslag till slutliga villkor ska lämnas in till mark- och miljödomstolen senast två år efter tillståndet tagits i anspråk.

Motivering

Bolagen anger att de ännu inte beslutat vilken reningsteknik som ska användas för rening av torkkondensatet. Enligt bolagen kommer vattnet att bli så rent att det kan släppas till det kommunala nätet, oavsett vilken teknik som väljs. Inga analysresultat har redovisats så det framgår inte om ABVA innehålls i dagsläget eller vilka föroreningar som finns i torkkondensatet, trots att detta efterfrågades av länsstyrelsen i samrådet. Bolagen har inte heller redovisat när den planerade interna reningsanläggningen kommer att vara i drift. Detta gör det svårt för länsstyrelsen att föreslå hur villkor för utsläppet ska formuleras.

Länsstyrelsen anser att endast sådant vatten som är lämpligt för behandling i det kommunala avloppsreningsverket ska få släppas dit, och att bolagen i första hand ska rena sitt processavloppsvatten så att det kan avledas direkt till recipient. I brist på information om halt och mängd av föroreningar i torkkondensatet föreslår länsstyrelsen en prövotid för idrifttagande av egen reningsteknik och fastställande av lämplig recipient. Detta förutsätter dock att VA-huvudmannen accepterar att torkgaskondensatet avleds dit innan bolagen tagit egen reningsteknik i drift och visat att ABVA innehålls.

Bolagen har redovisat analysresultat för de upp till 15 000 m³ torkkondensat som man planerar att släppa till det kommunala avloppsreningsverket. Resultaten visar att BOD₇/COD-kvoten, nitrifikationshämningen och pH-värdet inte uppfyller ABVA. Analysresultaten omfattar inte så många parametrar och visar inte om kondensatet innehåller näringsämnen och organiskt material i de halter som är lämpliga

för rening i kommunala avloppsreningsverk. De metallföroreningar som redovisas är inte behandlingsbara i det kommunala avloppsreningsverket utan anrikas bara i slammet eller leds vidare till recipienten. Avledning av detta processavloppsvatten till avloppsreningsverket tycks innebära en utspädning snarare än en behandling och därmed en onödig hydraulisk belastning på reningsverket. Bolagen har i ansökningshandlingarna angivit att det ännu inte har beslutats vilken reningsteknik som ska användas för rening av torkkondensatet före avledning till avloppsreningsverket, men att ett troligt val är mekanisk filtrering i kombination med oxidativ behandling. Ett annat alternativ är en kombination av sandfilter, kolfilter och jonbytar-kolonn. Bolagen anger att nästa steg i arbetet är att i större skala verifiera att tekniken ger önskat resultat. Därefter kan ett fullskaligt projekterings- och installationsprojekt startas. Länsstyrelsen anser att det är möjligt att en kombination av dessa reningstekniker kan rena vattnet tillräckligt för att det ska kunna släppas direkt till recipient i stället för till avloppsreningsverket, och att dessa planerade försök kan användas för att utreda detta. Länsstyrelsen vidhåller att denna fråga bör sättas på prövotid enligt föreslagen lydelse av U1.

LST U2 förslag till utredningsvillkor.

Bolagen ska utreda möjligheterna till nyttiggörande av den restvärme som förs bort från Probiostålanläggningen via kylsystemet. Utredningen ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten. Utredning och förslag till slutliga villkor ska lämnas in till mark- och miljödomstolen senast två år efter tillståndet tagits i anspråk.

Motivering

I ansökningshandlingarna anges att 16 000 MWh förs bort från anläggningen via kylvattensystemet. Det framgår inte i ansökan om överskottsvärmen via kylvattensystemet kan tillföras fjärrvärmenätet eller återanvänds inom bolagens egen verksamhet på något sätt. Det tycks som om kylvattensystemet kyls genom en friluftkylare på taket till torkmodulen. Eftersom bolagen avser att exkludera Probiostålanläggningen från villkor 14 anser länsstyrelsen att bolagen behöver klargöra vilka möjligheter som finns att nyttiggöra överskottsvärmen.

Bolagen anger att möjligheten att nyttiggöra restvärme från probiostålanläggningen är begränsad eftersom temperaturen är för låg för fjärrvärmenätet och verksamheten redan har ett överskott av lågvärdig restvärme. Det finns dock teknik för tillvaratagande även av lågvärdig restvärme och bolagens redovisning innehåller ingen information om man har haft kontakt med fjärrvärmebolagen i Höganäs för att utreda om det finns möjligheter att omhänderta restvärmen på något sätt. En mer detaljerad redovisning av tekniska och ekonomiska möjligheter att tillvarata restvärmen bör tas fram och länsstyrelsen vidhåller förslaget om provotid enligt U2.

Länsstyrelsen vidhåller föreslagen igångsättningstid med hänvisning till att en igångsättningstid ska föreskrivas i tillstånd i enlighet med 22 kap. 25 § miljöbalken.

Höganäs kommun, miljöavdelningen har inget att erinra mot den sökta ändringen.

Räddningstjänsten i Höganäs kommun har inget att erinra under förutsättning att

- Räddningstjänstens yttrande daterat 2022-11-18 följs.
- Avståndet mellan bufferttanken (för syngas) och eventuell lagringsplats för storsäckar med trädamm beaktas.
- Tydliga rutiner finns för lagring av brännbart material för att förhindra bl.a. självantändning. Av rutinerna ska bl.a. framgå lagringsstorlek, avstånd m.m.

SÖKANDENS BEMÖTANDE

Höganäs har devis uppdaterat sina villkorsförslag med anledning av länsstyrelsens yttrande. I övrigt motsätter sig bolagen länsstyrelsens villkorsförslag och vidhåller sina yrkanden. Höganäs har ingett av länsstyrelsen efterfrågade kompletteringar.

Säkerhetsrapporten

Såvitt avser gränsdragningen för Sevesoverksamheten anser Höganäs att det tydligt framgår av samrådsunderlaget (avsnitt 3, 8 och 9), aktbil. 13, och av ansökningshandlingarna att Probiostålanläggningen är en del av Höganäs Sevesoklassade verksamhet.

Höganäs har uppmärksammat att i den säkerhetsrapport som bilades ansökan låg en äldre version av dess bilaga 1 och bilaga 1.A, dvs. riskanalysen och riskanalysprotokollet. Bolagen har med anledning av de inkomna synpunkterna gjort ytterligare uppdateringar av säkerhetsrapporten och dess bilagor (se avsnitt A ovan). Den uppdaterade säkerhetsrapporten med bilagor har ingetts i målet.

Vad gäller de synpunkter som länsstyrelsen har framfört ska särskilt framhållas att syntesgas nu finns med i förteckningen över farliga ämnen i säkerhetsrapporten (avsnitt 6.2). Vidare har riskanalysen med tillhörande riskanalysprotokoll uppdaterats mot bakgrund av länsstyrelsens synpunkter såvitt avser risker kopplat till Probiostålanläggningen. Avseende brand i flisstacken hänvisas till risk nr 1.8–1.9 medan det för risker kopplade till högtryckslagret hänvisas till risk nr 4.33–4.36, allt i det uppdaterade riskanalysprotokollet. I övrigt hänvisar Höganäs till riskerna kopplade till syntesgas mellan Pulververket och Probiostålanläggningen (risk nr 4.19a–b), naturgas i Probiostålanläggningen (risk nr 4.27), fackling (risk nr 4.28), förgasningsreaktor (risk nr 4.29), ångdom i panna placerad på tak (risk nr 4.30), rökgasfilter (risk nr 4.31) samt syntesgas (risk nr 4.32). Bilaga 8 innehållande intern plan för räddningsinsatser har uppdaterats med ett nytt scenario för naturgasexplosion i Probiostålanläggningen (se avsnitt 3.8). Angående länsstyrelsens synpunkt om avsaknad av bedömningar avseende vattenkapacitet vid brandscenarier hänvisas till vad bolagen anför i förhållande till LST 4 nedan (se avsnitt F.1).

Risker

Höganäs hänvisar till den uppdaterade riskanalysen som utgör bilaga 1 till den uppdaterade säkerhetsrapporten.

Beträffande länsstyrelsens krav att gastankar ska förses med sprinkler framgår det av bilaga 1, 2 och 3 till den tidigare ingivna säkerhetsrapporten (aktbil. 25) att vätgaslagret och gasollagret är försedda med sprinklersystem. Detta gäller emellertid

inte högtryckslagret för syntesgas vid Probiostålanläggningen. Sprinkling av trycksatta tankar sker för att kyla av dem och därmed förhindra att trycket i dem ökar om de utsätts för värme utifrån. Högtryckslagret är istället försett med säkerhetsventiler som reducerar trycket i lagret (tankarna) vid extern värmepåverkan. Därtill är lagret omgärdat av en mur som ger ytterligare skydd mot värmestrålning. Uppgiften om sprinklers på vätgastankar ska alltså inte uppfattas som ett åtagande att installera sprinklers på högtryckslagret vid Probiostålanläggningen.

Beträffande länsstyrelsens andra punkt framgår det av bilaga 8 till säkerhetsrapporten (aktbil. 25) att tryckavlastningskonstruktionen, innefattande att lock fästs med kedjor, är en riskreducerande åtgärd som vidtas i bandugnarnas kylzoner. I Probiostålanläggningen finns ingen anläggningsdel med motsvarande risk för att lock okontrollerat flyger iväg. Det finns därför inget skäl att installera kedjor. Uppgifterna om vissa installationer i bandugnarnas kylzoner ska således inte uppfattas som ett åtagande om liknande installationer i Probiostålanläggningen.

Höganäs bekräftar vidare att kvävgas finns tillgänglig för att automatiskt eller manuellt inertera processdelar även i Probiostålanläggningen.

Automatiska brandlarm och gaslarm samt manuellt och automatiskt aktiverbara varningssystem gäller även Probiostålanläggningen.

MSB:s och Räddningstjänstens synpunkter har beaktats. Rutiner för lagring av brännbart material finns i verksamheten och erforderligt avstånd hålls mellan bufferttanken och lagringsplatsen för storsäckar.

Avfallstyper

Höganäs vidhåller att det är lämpligare att reglera vilka avfallstyper som får behandlas i verksamheten genom villkor än genom tillståndsmeningen samt att tillsynsmyndigheten ska kunna godkänna ytterligare avfallstyper. Det ska härvid återigen erinras om att Mark- och miljööverdomstolen redan 2008 slog fast att avfallsty-

perna inte måste anges i tillståndsmeningen (MÖD 2008:6, 2008:7). Mark- och miljööverdomstolen har också slagit fast att det inte finns några hinder mot att låta tillsynsmyndigheten godkänna ytterligare avfallstyper med likvärdiga egenskaper (MÖD 2011:5). Denna konstruktion är således godtagen i en prejudicerande dom. Länsstyrelsen har uppgett att konstruktionen är ett avsteg från senare års underrättspraxis, men inte hänvisat till några domar eller redovisat om sökanden i dess mål faktiskt slutligt yrkade en sådan konstruktion, som domstolen avslag, eller om sökanden från början yrkat att avfallstyperna skulle anges i tillståndsmeningen. Under alla omständigheter finns det flera exempel från nyare underrättspraxis som är i linje med MÖD 2011:5, se (utöver tidigare redovisade MMD Växjö M 513-23) MÖD dom 2023-11-13 i mål M 13952-22, MMD Vänersborg dom 2022-06-29 i mål M 1633-21, MMD Nacka dom 2021-08-31 i mål M 8985-19 och MMD Vänersborg dom 202402-08 i mål M 4639-22.

Länsstyrelsen har inte angett några skäl i sak mot att tillsynsmyndigheten får godkänna fler avfallstyper. Höganäs kan konstatera att denna ordning är eftersträvansvärd ur ett miljöperspektiv eftersom den möjliggör att fler typer av avfall kan nyttiggöras, som idag inte kan förutses. Det finns heller inga nackdelar med konstruktionen som bör ges företräde framför miljöintresset.

Damning och lukt

Frågan om villkor för damning prövades redan då Höganäs erhöll sitt grundtillstånd. Länsstyrelsen menade även då att frågan om diffus damning borde regleras genom villkor och att länsstyrelsen skulle bemyndigas att föreskriva ytterligare villkor om försiktighetsåtgärder för att begränsa damning. Mark- och miljödomstolen menade att detta inte var nödvändigt och att frågor om kontroll av diffus damning skulle regleras inom ramen för kontrollprogrammet. Som skäl anförde domstolen att det mot bakgrund av de vidtagna åtgärderna samt bristen på identifierade ytterligare åtgärder saknades anledning att föreskriva ytterligare villkor eller delegera frågan om försiktighetsmått. Det finns inte skäl att göra någon annan bedömning nu.

Att bolagen i MKB har informerat om att det finns åtgärder som vid behov kan vidtas, ska inte tolkas som att ett sådant behov föreligger eller förutses, utan är endast

ett uttryck för att bolagen lagt sig vinn om att säkerställa att det inte finns risk för olägenheter. Slutsatsen i MKB att det är fråga om försumbara konsekvenser kvarstår. Höganäs erinrar därtill om att närmaste bostad är belägen 300 m från Probiostålanläggningen (se avsnitt 6.1 i MKB), varför risken för att störning eller olägenhet på grund av damning från Probiostålanläggningen skulle uppstå vid bostad bedöms vara liten. Som framgår av luktutredningen (aktbil 7, se avsnitt 4) beräknas vindriktningen ligga i linje från Probiostålanläggningen till de närmast boende endast ca 15 % av tiden. För att lukt ska nå dessa bostäder krävs att det under just ett sådant tillfälle inträffar någon slags driftstörning som ger upphov till kraftig lukt. Samma förhållanden gäller för damning. Probiostålanläggningen förväntas inte heller bidra med någon särskild damning i omgivningen.

Höganäs uppfattning är att tillsynsmyndigheten inom ramen för ordinarie tillsyn har de befogenheter som krävs för att vidta åtgärder mot tillfälliga eller oförutsedda olägenheter såsom störande lukt eller damning.

Vid behov kommer åtgärder att vidtas oavsett om det föreskrivits i villkor eller ej. Om domstolen anser att detta bör tydliggöras i villkor även för osannolika olägenheter som lukt och damning, behöver det under alla omständigheter inte förenas med en delegation. Tillståndsprövningen bör i möjligaste mån avslutas hos tillståndsmyndigheten och den osäkerhet som delegationerna medför för verksamhetsutövaren bör undvikas när det inte råder samsyn kring att det är en lämplig lösning i det enskilda fallet och frågan. Verksamhetsutövaren är som utgångspunkt bäst skickad att bedöma vilka åtgärder som är lämpliga med hänsyn till verksamheten som helhet och tillsynsmyndigheten har genom 26 kap. miljöbalken möjlighet att säkerställa att dessa är tillräckliga.

Bolagen förstår för övrigt inte vad länsstyrelsen menar med sitt principiella uttalande att "olägenheter som inte åtgärdas inte ska förekomma från tillståndsprövade verksamheter". Ett sådant synsätt har inte stöd i miljöbalken. Alla olägenheter kan inte åtgärdas även om skäliga motverkande åtgärder vidtas. Om industriell produktion, energiproduktion och -transmission, infrastruktur m.m. ska finnas i Sverige

måste dessa verksamheter få ge upphov till vissa olägenheter. Detta sagt endast som en generell kommentar till vad som i bästa fall är en olycklig formulering men annars en anmärkningsvärd hållning från en statlig myndighet. Frågan är utan relevans för förevarande prövning, eftersom det dels inte förutses uppstå olägenhet av damning eller lukt, dels inte råder någon oenighet om att skäliga åtgärder i sådant fall ska vidtas.

Fackling

I nuvarande pilotdrift, som fortfarande präglas av processutveckling och optimering, sker fackling oftare än vad som kommer att vara fallet framgent. När Probiostålanläggningen är i kontinuerlig drift väntas fackling ske mycket sällan. Facklans tändningstid är mycket kort, som högst någon eller några sekunder. Att ha en kontinuerlig låga, och därmed ett kontinuerligt utsläpp av bland annat koldioxid, är inte motiverat i förhållande till den ytterst korta tid och få tillfällen då facklan väntas användas.

Lagring av träddamm och aska

Nuvarande hantering av aska och träddamm i storsäck har inte gett upphov till någon olägenhet av betydelse i omgivningen. Under pilotdriften har bolagen kunnat identifiera att risk för damning och spill inte uppkommer vid lagringen i sig utan framförallt då uppsamlings säckarna byts. Säckarna fästs under utrustningarna för avskiljning av aska respektive träddamm och när de är fulla byts de. Förbättrade rutiner har minskat spillet men även vissa tekniska förbättringar planeras.

Lagring i silo är lämpligt när det finns mottagare av aska och träddamm i bulk. Några sådana finns inte än, utan en silolagring skulle endast innebära ett mellansteg innan materialet lastas vidare i säckar. Därtill bedrivs Probiostålanläggningen för närvarande, och för viss tid framöver, i liten skala, och uppkomsten av aska och damm är därefter. Med beaktande av det ovanstående menar Höganäs att det inte är skäligt att kräva viss slags lagring av askan förrän verksamheten har nått en viss produktionsvolym.

Höganäs vidhåller sitt villkorsförslag att aska och trädamms ska lagras i silo viss tid efter det att driften uppgått till minst 4 000 timmar under ett år är proportionerligt och rimligt ur såväl ett miljö- som kostnadsperspektiv. Några svårigheter att kontrollera efterlevnaden av villkoret kan knappast uppstå om bolagen i den årliga miljörapporten anger hur många timmar Probiostålanläggningen har varit i drift.

Härvid ska beaktas att materialet i dagsläget uppkommer i små mängder och inte bedöms ge upphov till någon särskild olägenhet eller risk. Kostnaden för en silo och utrustning för att transportera materialet till och från silon/storsäckarna är inte motiverad innan det är fråga om större mängder.

Driftströskeln om 4 000 timmar säkerställer att en silo installeras när en sådan åtgärd är proportionerlig och det finns ett behov av den. Tekniken i Probiostålanläggningen är ny och arbete pågår hela tiden för att nå en stabilare och effektivare drift. När anläggningen når 4 000 drifttimmar på ett år är inte möjligt att säga i dagsläget.

Utsläpp av torkkondensat

Torkkondensat från Probiostålanläggningen leds till det kommunala reningsverket, där utsläppen regleras genom reningsverkets tillstånd. Detta planeras ske även i framtiden och det finns flera etablerade reningstekniker för att säkerställa att kondensatet även vid större produktionsvolym håller samma kvalitet som idag (se avsnitt 2.2.2 i den tekniska beskrivningen, aktbil. 2).

Att rena vattnet till sådan kvalitet att det kan släppas till dagvattennätet kräver installation av reningsutrustning med flera filtersteg, alternativt filter och slamavvattning. För båda alternativen uppskattas installationskostnaderna uppgå till ca 1 miljon kronor. Utöver detta tillkommer driftskostnader och förbrukning av filtermaterial respektive kemikalier för slamavlastning, vilket i sig utgör belastningar ur ett miljöperspektiv. Höganäs har redan ingått ett avtal om mottagande av torkkondensatet med huvudmannen för det kommunala reningsverket, som således har bedömt att vattnet är lämpligt att behandla i deras anläggning.

Vid maximal produktion kommer torkkondensatet, konservativt räknat, att uppgå till ca 15 000 m³ per år. Det motsvarar knappt en halv procent av de 3,1 miljoner kubikmeter vatten som Höganäs kommunala reningsverk släppte ut år 2022.

Av tabellen nedan framgår analysresultat som medelvärde av elva prover som togs under 2022 och 2023 på det torkkondensat som leds till det kommunala reningsverket.

	Medelvärde	Enhet
Ammoniumkväve, NH ₄ -N	0,23	mg/l
Bly, Pb	1,7	µg/l
BOD ₇ (ATU)/COD(Cr) (kvot)	0,23	Ej tillämpligt.
Kadmium, Cd	0,36	µg/l
Koppar, Cu	11	µg/l
Krom, Cr	8,5	µg/l
Kvicksilver, Hg	0,06	µg/l
Nickel, Ni	9,3	µg/l
NO _x -hämning 1:5	17	%
pH vid 20°C	5,6	Ej tillämpligt.
Suspenderade ämnen	289	mg/l
Zink, Zn	132	µg/l
Medelvärden från 11 mätningar baserade på provtagningar av både torkkondensat utan reningen och torkkondensat som endast genomgått mekanisk filtrering.		

Sammantaget är det inte motiverat att installera en separat reningsanläggning för torkkondensatet eftersom det är fråga om så små mängder vatten och det utan problem kan hanteras i det kommunala reningsverket. Bolagen vidhåller att det med

beaktande av detta, de små mängderna vatten, de låga föroreningshalterna samt recipienten (havet), inte är miljömässigt motiverat att uppföra ytterligare en reningsanläggning.

Oavsett om de låga halter metallföroreningar som finns i torkkondensatet är behandlingsbara i det kommunala reningsverket eller inte är det så pass små mängder att någon påverkan på recipient inte kommer att uppstå. Höganäs uppfattning är dock att metaller normalt avskiljs väl i kommunala reningsverk.

Kostnaden för installation av mekanisk filtrering i kombination med oxidativ behandling bedöms uppgå till omkring 1,5–2,5 miljoner kronor och därtill kommer driftskostnader. Med hänsyn till den obefintliga miljönyttan kan man även utan fortsatt utredning konstatera att det inte är proportionerligt att installera en reningsanläggning för torkkondensat vid Probiostålanläggningen. Det är därför inte meningsfullt att utreda frågan vidare under en provotid.

Släckvatten

Frågan om villkor för släckvatten prövades då Höganäs erhöll sitt grundtillstånd. Länsstyrelsen menade då att det skulle föreskrivas villkorsvis att Höganäs skulle genomföra en utredning som, förslagsvis, mynnade ut i en delsektionering av verksamhetsområdet och förslag på kompletterande åtgärder för att förhindra spridning av släckvatten. Mark- och miljödomstolen fann att något sådant villkor inte var påkallat eftersom de åtgärder som Höganäs åtagit sig var tillräckliga. Probiostålanläggningen innebär i sig inte någon sådan förändring av risken för brand eller möjligheten att hantera släckvatten att den motiverar ett nytt släckvattenvillkor för hela Höganäs verksamhet (och i målet finns för övrigt inte heller underlag för bedömning av lämplig utformning av ett sådant villkor). Det är heller inte ändamålsenligt att reglera släckvatten från bara en anläggningsdel. Höganäs anser att det är lämpligare och fullt tillräckligt ur ett miljöperspektiv att Probiostålanläggningen integreras i det pågående arbetet med släckvattenplan.

I verksamheten pågår sedan flera år arbete med släckvattenplan och förbättringsarbeten planeras och genomförs kontinuerligt. Arbetet sker utifrån en indelning av verksamhetsområdet uppdelat i sektioner. Den släckvattenvolym som kan uppstå vid Probiostålanläggningen är väsentligen mindre än den volym som är dimensionerande för sektionen och släckvattnet kommer således att kunna samlas upp och tas om hand. Det finns tre brandposter i Probiostålområdet, var och en med en kapacitet om ca 1 000 l/min, vilket säkerställer att vatten för släckning finns tillgängligt.

Vad avser länsstyrelsens villkorsförslag LST 4 Höganäs vidhåller att något sådant villkor inte är påkallat. Bolagen har visat att släckvatten kommer att samlas upp och omhändertas och att det således inte finns risk för att släckvattnet förorenar mark eller vatten. Varken räddningstjänsten eller Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har heller i sina yttranden i målet (aktbil. 33, 34, 59 och 60) framfört att det krävs någon särreglering av släckvatten från Probiostålanläggningen.

Det ska härvid erinras om Mark- och miljööverdomstolens påpekande i MÖD 2007:20, att villkorsreglering ska begränsas till de centrala frågor som är avgörande för bedömningen av en verksamhets tillåtlighet. Att genom villkor reglera de mer detaljorienterade kraven på en verksamhetsutövers fortlöpande säkerhets- och miljöarbete menar domstolen inte är nödvändigt, utan detta bör hanteras inom egenkontroll och tillsyn.

Restvärme

Höganäs motsätter sig att en utredningsföreskrift för nyttiggörande av restvärme föreskrivs för ansökt verksamhet. Möjligheten att nyttiggöra den restvärme som uppstår från Probiostålanläggningen är begränsad eftersom mer än 85 % av restvärmen håller ca 55–60 °C. Temperaturen är för låg för fjärrvärmenätet och verksamheten har redan ett överskott av sådan lågvärdig restvärme. Vilken av de idag ej nyttiggjorda värmeströmmarna som används när ett nytt användningsområde uppenbarar sig, beror på flera faktorer. Exempelvis kan Probiostålanläggningen vara särskilt intressant om det uppstår behov av att värma lokaler norr om Svampverket, på grund

av den geografiska närheten. Det finns inte skäl att särskilt utreda just denna värme-ström, utan Probiostålanläggningen kommer att inkluderas i det övergripande arbetet med energieffektivisering (om än inte inom ramen för energiledningssystemet).

Igångsättningstid

Höganäs vidhåller att det inte är nödvändigt att föreskriva någon igångsättningstid eftersom samtliga tillståndspliktiga anläggningar för verksamhetens drift redan är uppförda och driftsatta. Tidpunkten för uppförande av silon för aska och trädamn regleras villkorsvis och att därtill föreskriva en igångsättningstid riskerar att leda till en motsättning mellan villkoret och igångsättningstiden, om igångsättningstiden har löpt ut när villkorets produktionströskel nås, dvs. när silon ska byggas. Det finns heller inga miljömässiga skäl som motiverar en igångsättningstid för en helt vanlig silo.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har med stöd av 22 kap. 16 § 2 st miljöbalken avgjort målet utan huvudförhandling.

Miljökonsekvensbeskrivning

Sökanden har bedömt att verksamheten kan betraktas som medförande betydande miljöpåverkan. Därmed ska en specifik miljöbedömning genomföras. Mark- och miljödomstolen bedömer att den miljökonsekvensbeskrivning som getts in i målet uppfyller kraven enligt 6 kap. miljöbalken så att det går att ta ställning till den sökta verksamhetens tillåtlighet och slutföra miljöbedömningen.

Tillåtlighet

Av 16 kap. 2 a § miljöbalken framgår att vid ändring av en miljöfarlig verksamhet får tillståndet begränsas till att enbart avse ändringen (ändringstillstånd). Mark- och miljödomstolen konstaterar att det finns ett gällande, lagakraftvunnet och ianspråktaget grundtillstånd genom domstolens dom den 15 december 2015 i mål nr

M 4170-13 (delvis ändrat genom Mark- och miljööverdomstolens dom den 13 oktober 2016 i mål M 316-16) för verksamheten i Höganäs. Det föreligger inte något hinder mot att enbart pröva ändringen.

Mark- och miljödomstolen konstaterar vidare att verksamheten med produktion av järn- och metallpulver har bedrivits på den aktuella platsen sedan lång tid tillbaka varvid lokaliseringen befunnits lämplig och uppfylla miljöbalkens krav.

Den nu sökta ändringen syftar till att ersätta en del av de fossila bränslen och insatsvaror i form av naturgas, koks och antracit som används i järn- och metallpulvertillverkningen genom tillverkning av syngas (syntesgas) och biokol genom termisk förgasning i en s.k. Probiostålanläggning. Anläggningen är uppförd och driftsatt inom ramen för ett anmälningförfarande om försöksverksamhet godkänd av Länsstyrelsen i Skåne län. Enligt mark- och miljödomstolens bedömning är det fråga om ett begränsat markområde inom Höganäsbolagens verksamhetsområde som tas i anspråk och anläggningen behöver ligga i anslutning till den huvudsakliga verksamheten. Lokaliseringen är därför lämplig och möter inga hinder vid en prövning mot 2 kap. 6 § miljöbalken.

Mark- och miljödomstolen anser vidare att sökanden har visat att störningarna från den tillkommande verksamheten är begränsade och att det sökta ändringstillståndet, med de skäliga försiktighetsmått som utöver vad som regleras i det gällande tillståndet kan föreskrivas med stöd av 2 kap. 3 och 7 §§ miljöbalken, inte kan befaras medföra några olägenheter eller störningar av väsentlig betydelse enligt 2 kap. 9 § miljöbalken. Verksamheten strider inte heller mot bestämmelserna om miljö kvalitetsnormer i 5 kap. miljöbalken. Den sökta verksamheten ska därför bedömas tillåtelig och tillstånd kan följaktligen lämnas.

Villkor

Fråga har uppkommit i målet om hur tillståndet att behandla olika typer av avfallsbränslen ska avgränsas och utformas i förhållande till bestämmelsen i 22 kap. 25 a § miljöbalken. Som insatsvaror i processen avses användas biomassa och vedråvara

som faller under undantagen i 17 § förordningen om förbränning av avfall. Sökanden har angett vilka avfallsslag respektive avfallskoder som kan bli aktuella och att dessa bör regleras i villkor men att även andra avfallsslag med liknande egenskaper ska få kunna användas efter godkännande av tillsynsmyndigheten.

Länsstyrelsen anser att avgränsningen av avfallsslagen ska framgå av tillståndsmeningen med hänsyn till underrättsavgöranden.

Mark- och miljödomstolen konstaterar att MÖD:s praxis genom avgörandena i MÖD 2008:6, MÖD 2008:7, MÖD 2011:5 och i mål nr M 13522-22, trots vissa variationer och avvikelser i underrättsavgöranden i mellantiden, är tydlig. Det är således normalt sett tillräckligt för att uppfylla bestämmelserna i 22 kap. 25 a och b §§ miljöbalken att tillståndsgivna avfallsslag preciseras och avgränsas i villkor och att det kan delegeras till tillsynsmyndigheten att efter anmälan godkänna andra avfallsslag med liknande egenskaper och miljöpåverkan. Mot bakgrund av de avfallsslag som är möjliga att behandla i den aktuella anläggningen i detta fall saknas skäl att tillämpa en striktare reglering. Villkoret ska därför utformas med utgångspunkt från sökandens förslag på sätt som framgår av domslutet.

Sökanden och länsstyrelsen är vidare överens om ändrad lydelse av nu gällande villkor 2, 5 och 14 rörande utsläppen av stoft och kväveoxider samt energiledningssystem. Mark- och miljödomstolen finner inte skäl att frångå parternas gemensamma bedömning varför villkoren ska ändras i enlighet därmed.

Vad gäller frågan om nytt villkor rörande fackling av syngas i Probiostålanläggningen är sökanden och länsstyrelsen överens om lydelsen av länsstyrelsens villkorsförslag LST2. Mark- och miljödomstolen gör ingen annan bedömning.

I fråga om ytterligare villkor rörande lagring av trädamm och aska är sökanden och länsstyrelsen eniga om att lagring på sikt ska ske i silos eller i annan sluten hantering under tak. Sökanden har dock motsatt sig att lagring i silo ska ske inom två år från det att tillståndet vunnit laga kraft och i stället förordat att kravet ska gälla viss

tid efter det att driften uppgått till 4000 timmar per kalenderår. Sökanden har bl.a. anfört att driften av anläggningen kommer att successivt ökas, att det idag saknas avnämare för trädamm och aska varför uttransport för närvarande skulle kräva omlastning från silo till storsäck och att den hittillsvarande verksamheten inte har lett till störningar och olägenheter samt att kostnaden för silohantering inte är motiverad innan det är fråga om större mängder. Mark- och miljödomstolen anser att det i normalfallet ska föreskrivas sådana villkor som behövs för att begränsa störningarna från den tillståndsgivna maximala produktionen. Mot bakgrund av ovanstående bedömer emellertid domstolen att det i detta fall inte är förenat med rimliga kostnader i förhållande till miljönyttan att kräva silolagring utan att produktionen uppnått viss nivå. Samtidigt finns det inte skäl att avvika från normalkraven att avfall ska förvaras nederbördsskyddat och att detta bör kunna åstadkommas till rimliga kostnader genom tillfällig täckning, lagringstält eller andra åtgärder. Villkoret ska därför utformas på sätt som framgår av domslutet.

I fråga om ytterligare villkor för lukt och damning anser mark- och miljödomstolen frågan såvitt gäller den befintliga verksamheten är rättskraftigt avgjord. Den nu sökta ändringen kan enligt domstolens uppfattning inte, ensamt eller tillsammans med den befintliga verksamheten medföra sådana störningar att det kan motivera att förena tillståndet med ytterligare villkor. Sökanden har angett att störande lukt och damning inte ska uppstå och att det finns åtgärder att vidta vid behov. Domstolen erinrar härvidlag om att sökanden är bunden av det allmänna villkoret och att tillsynsmyndigheten är oförhindrad att ingripa om störande lukt och damning skulle uppkomma. Ytterst finns också möjlighet till omprövning av villkor enligt 24 kap. 5 § miljöbalken.

Länsstyrelsen har vidare yrkat att det ska föreskrivas ett villkor om släckvattenhantering. Såvitt det avser den befintliga verksamheten är frågan rättskraftigt avgjord. Sökanden har i ansökan om ändringstillstånd redovisat sitt löpande arbete med släckvattenplan och att den släckvattenvolym som kan uppstå vid Probiostålanläggningen är väsentligen mindre än den volym som är dimensionerande för sektionen

och att släckvattnet kommer att kunna samlas upp och tas om hand. Mot denna bakgrund anser mark- och miljödomstolen att det saknas skäl att förena tillståndet med ytterligare villkor rörande släckvattenhantering till följd av den nu tillståndsgivna ändringen.

I fråga om utsläpp av torkkondensat från Probiostålanläggningen framgår det av utredningen i målet att sökanden har tecknat avtal med VA-huvudmannen om att få avleda kondensatet till det kommunala avloppsreningsverket. Länsstyrelsen har yrkat att frågan om intern rening ska sättas på provotid. Volymen uppgår till ca 15 000 m³ per år vid full produktion vilket enligt sökanden motsvarar knappt en halv procent av det vatten som släpps ut från reningsverket år 2022. Sökanden har redovisat medelhalter av vissa föroreningar i kondensatet. De uppmätta medelhalterna av metaller ligger med god marginal under vad som föreskrivs i ABVA för spillvatten från 2019 som för närvarande tillämpas av NSVA i Höganäs kommun. Även såvitt gäller andra parametrar ligger värdena i torkkondensatet i huvudsak under eller i nivå med vad som anges i ABVA. Mot denna bakgrund, flödets och recipientens storlek samt VA-huvudmannens medgivande anser mark- och miljödomstolen att frågan är tillräckligt utredd och att något särskilt villkor för utsläppet av torkkondensat inte kan motiveras. Domstolen erinrar om att ett tillstånd enligt miljöbalken inte innebär en rättighet att släppa industriellt spillvatten till kommunalt spillvattennät utan VA-huvudmannens medgivande.

Länsstyrelsen har vidare yrkat att frågan om utnyttjande av restvärme ska sättas på provotid. Sökanden har motsatt sig detta och anför att huvuddelen av restvärmen som uppstår från Probiostålanläggningen håller ca 55 - 60 grader vilket är en för låg temperatur för att kunna nyttiggöras i fjärrvärmenätet. Verksamheten i stort har redan ett överskott av låggradig restvärme som inte kan utnyttjas. Det finns inte skäl att utreda denna värmeström särskilt utan den kommer att inkluderas i det övergripande arbetet med energieffektivisering. Mark- och miljödomstolen anser inte att det finns skäl att i villkor särskilt reglera utnyttjandet av låggradig restvärme mot bakgrund av vad sökanden anført varför ett provotidsförordnande inte är aktuellt. Däremot kan konstateras att den samlade verksamheten i Höganäs kan betraktas

som energiintensiv och att det är angeläget att det bedrivs ett löpande, systematiskt arbete med energieffektivisering. Det gällande tillståndet innehåller ett villkor om att det ska finnas ett energiledningssystem och sökanden anger att man bedriver ett energieffektiviseringsarbete med stöd av det. Mot bakgrund av senare praxis anser dock mark- och miljödomstolen att det i likhet med vad som föreskrivs i tillstånd för andra stora energiintensiva verksamheter finns skäl att föreskriva ytterligare villkor om krav på löpande energikartläggning, effektiviseringsarbete och återkommande redovisning med delegation till tillsynsmyndigheten att besluta om skäliga åtgärder. Villkoret ska utformas på sätt som framgår av domslutet.

Igångsättningstid

Av 22 kap. 25 § 2 st miljöbalken framgår att det i fråga om tillstånd till miljöfarlig verksamhet ska anges den tid inom vilken den miljöfarliga verksamheten ska ha satts i gång. Kravet är inte optionellt. Även om Probiostålanläggningen är byggd och drifttagen genom ett anmälningsförfarande och det saknas skäl att ifrågasätta sökandens intentioner samt verkställighet meddelas medför inte dessa omständigheter att det finns en skyldighet för sökanden att ta nu meddelat tillstånd med tillhörande villkor i anspråk. Igångsättningstid om två år bör därför föreskrivas samt en skyldighet att anmäla till tillsynsmyndigheten när ändringstillståndet tagits i anspråk.

Verkställighet

Mark- och miljödomstolen anser inte att det föreligger några hinder att meddela verkställighetsförordnande i enlighet med sökandens yrkande.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (MMD-01)

Överklagande senast den 23 september 2024.

Martin Linder

Carl-Philip Jönsson

I domstolens avgörande har deltagit tingsfiskalen Martin Linder, ordförande, och tekniska rådet Carl-Philip Jönsson samt de särskilda ledamöterna Bo Selmer och Anders Wetterling.

Hur man överklagar

Dom i mark- och miljödomstol som första instans

MMD-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.